

GİRİŞ

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni, Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ve Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) verilerinin bir araya getirilerek kayıtlı istihdama ilişkin büyük resmin ortaya konmasını, ayrıca istihdamın kısa ve orta vadeli eğilimlerinin tespit edilmesini hedeflemektedir.

TEPAV İstihdam İzleme Bülteni'nde, yukarıda bahsedilen kaynaklardan derlenen verilerle yapılan analizler yayınlanmaktadır. Bültende yer almayan özet tablolar, TEPAV web sitesinden zaman serileri halinde araştırmacıların kullanımına sunulmaktadır. Bültende mevcut dönem verileri geçen yılın aynı dönemine göre karşılaştırılmıştır. İşgücü piyasasında mevsimsel etkiler olduğu için mevsimsellikten arındırma işlemi yapılarak bir önceki ay ile karşılaştırmalara da yer verilmiştir.

İÇİNDEKİLER

ÖZET	3
Mevsimsellikten Arındırılmış Kayıtlı İstihdamda Artış Devam Ediyor	6
İstihdamın Öncüleri İnşaat ve Perakende Sektörleri	8
Eğitim ve Sağlıkta İstihdam Düşüyor	10
İmalat Sanayinde İstihdam Temposu Düşük	12
Mersin-Şanlıurfa Aksında İstihdam Hızlı Artıyor.....	14
Her Ay 10 Bin Yeni İşyeri Açılıyor.....	16
İmalat Sanayi İşyeri Sayısında Mobilya Sektörü Lider	18
İşyeri Sayısı Artışında Adana ve Gaziantep Başı Çekiyor	20
Kadına İş, Hizmet Sektöründen	22
İstanbul'da 100 Bin Kadına İş	25
İşsizlik Maaşı 25 Bin Kişiye	27

TABLO ve ŞEKİLLER

Şekil 1. Aylara Göre Sigortalı Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)	6
Tablo 1. Sigortalı Çalışan Sayısı (Kasım, 2008 - 2011).....	7
Tablo 2. Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör) ...	8
Şekil 2. Aylara Göre Bina İnşaatı Sektöründe Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	9
Tablo 3. Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Azalan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör) 10	
Şekil 3. Aylara Göre Eğitim Sektöründe Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	11
Tablo 4. İmalat Sanayide Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)	12
Şekil 4. Aylara Göre Tekstil Ürünleri İmalatı Sektöründe Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	13
Tablo 5. Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il)	14
Şekil 5. Aylara Göre Şanlıurfa'da Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	15
Tablo 6. İşyeri Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör).....	16
Şekil 6. Aylara Göre Perakende Ticaret Sektöründe İşyeri Sayıları (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	17
Tablo 7. İmalat Sanayide İşyeri Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)	18
Şekil 7. Aylara Göre Mobilya İmalatı Sektöründe İşyeri Sayıları (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	19
Tablo 8. İşyeri Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il).....	20
Şekil 8. Aylara Hatay'da İşyeri Sayıları (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)	21
Şekil 9. Aylara Göre Kadın İstihdamının Toplam İstihdama Oranı.....	22
Tablo 9. Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)	23
Şekil 10. Aylara Göre Konaklama Sektöründe Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	24
Tablo 10. Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il)	25
Şekil 11. Aylara Göre İzmir'de Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir).....	26
Tablo 11. İşsizlik Ödeneği Alan Kişi Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il)	27

ÖZET

Genel eğilimler

- Kasım 2011’de kayıtlı istihdam 16 milyon 549 bin olmuştur.
- Kayıtlı istihdam Kasım 2011’de, 2010’un aynı dönemine göre yüzde 9,6 artmıştır. Bu artış, 1 milyon 448 bin ilave istihdama karşılık gelmektedir.
- Kayıtlı istihdam artışının yüzde 73,9’u sigortalı ücretli (4/a), yüzde 6,6’sı kendi hesabına çalışanlar (4/b), yüzde 19,6’sı ise kamu görevlileri (4/c) sayısındaki artıştan kaynaklanmıştır.
- Mevsimsellikten arındırılmış serilerde kayıtlı istihdam Kasım 2011’de bir önceki aya göre yüzde 0,6 artmıştır. Bu artış, 97 bin ilave istihdama karşılık gelmektedir.

Sektörel değerlendirmeler

- Kasım 2011’de tüm sektörlerde 10 milyon 984 bin kişi sigortalı ücretli olarak istihdam edilmektedir. Sektörel bazda istihdamın en fazla olduğu ilk 3 sektör 1 milyon 52 bin ile perakende ticaret, 920 bin ile bina inşaatı ve 558 bin ile de kara ve boru hattı taşımacılığı sektörü olmuştur.
- İmalat sanayinde ise istihdamın en fazla olduğu 3 sektör sırasıyla 406 bin ile giyim eşyaları imalatı sektörü, 386 bin ile tekstil ürünleri imalatı ve 379 bin ile gıda ürünleri imalatı sektörü sektörüdür.
- Toplam sigortalı ücretli (4/a) sayısında, Kasım 2011’de bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen artışta yüzde 12,7’lik pay ile bina inşaatı (136 bin), yüzde 12,3 ile perakende ticaret (132 bin) ve yüzde 7’lik pay ile de kara taşımacılığı (75 bin) en önemli üç sektör olarak ortaya çıkmaktadır.
- Kasım 2011’de geçen yılın aynı dönemine göre toplam sigortalı ücretli (4/a) sayısı en fazla azalan sektörlerin başında yaklaşık 30 bin istihdam düşüşü ile eğitim (yüzde 6,7), 14 bin ile insan sağlığı hizmetleri (yüzde 6,6), 12 bin ile idari danışmanlık faaliyetleri (yüzde 4) ve 6 bin ile veterinerlik hizmetleri (yüzde 29,9) gelmektedir.
- Geçtiğimiz 12 ayda sigortalı ücretli sayısındaki artış yüzde 10,8 olmuştur. İmalat sanayindeki artış yüzde 9,5 ile genel artışın gerisinde kalmıştır.
- İmalat sanayinin kayıtlı istihdam artışına katkısı sınırlı olmuştur. Son 12 ayda 1 milyon 69 bin kadar artan sigortalı ücretli sayısının yüzde 25,3’ü imalat sanayinden gelmiştir. Yaklaşık 270 bin ilave kişi imalat sanayinde iş edinmiştir.
- İmalat sanayinde ücretli sigortalı çalışan sayısında, Kasım 2011’de bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen yaklaşık 270 binlik artışın, yüzde 13,2’si (36 bin) fabrikasyon metal ürünleri, yüzde 12,8’i (35 bin) tekstil ürünleri ve yüzde 8,8’i (24 bin) gıda imalatı sektörlerinden gelmektedir.
- Mevsimsellikten arındırılmış serilerde toplam sigortalı ücretli (4/a) istihdamı Kasım 2011’de bir önceki aya göre 97 bin artmıştır. Ekim 2011’e göre istihdamın en fazla arttığı sektörlerin başında 18 bin kişi ile bina inşaatı, 16 bin kişi ile konaklama, 14 bin kişi ile perakende ticaret, 9 bin ile bina çevre düzenleme faaliyetleri ve 6 bin ile kara ve boru hattı taşımacılığı sektörü gelmektedir.

İl bazında değerlendirmeler

- Kasım 2011'de il bazında kayıtlı istihdamın en fazla olduğu 3 il, 3 milyon 247 ile İstanbul (yüzde 29,6), 927 bin ile Ankara (yüzde 8,4) ve 716 bin ile de İzmir (yüzde 6,5) olarak sıralanmaktadır.
- Kayıtlı istihdamın en az olduğu 5 il ise Ardahan, Bayburt, Tunceli, Kilis ve Hakkari'dir.
- Kasım 2011'de bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen toplam sigortalı ücretli çalışan artışında yüzde 28,8 ile İstanbul (308 bin), yüzde 7,1 ile İzmir (76 bin), yüzde 6,3 ile Ankara (67 bin), yüzde 5 ile Bursa (54 bin) ve yüzde 4,4 ile de Antalya (47 bin) en önemli 5 il olarak sıralanmaktadır.
- Kasım 2011'de bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen toplam sigortalı ücretli çalışan sayısı azalan illerin başında yüzde 21,5 istihdam azalışı ile Van (11 bin) ilk sırada geliyor. Van'ı, yüzde 6,5 ile Hakkari (700), yüzde 10,6 ile Ardahan (649) ve yüzde 1,9 ile de Siirt (289) takip etmektedir.
- Sigortalı ücretli istihdamında, en yüksek paya sahip 15 il arasında, Şanlıurfa (yüzde 22,1), Gaziantep (yüzde 19,3), Mersin (yüzde 16,2), Samsun (yüzde 15,5) ve Adana (yüzde 14,6) en yüksek istihdam artış oranını yakalayan ilk beş il olarak öne çıkmaktadır.
- Mevsimsellikten arındırılmış serilerde toplam sigortalı ücretli (4/a) istihdamı Kasım 2011'de bir önceki aya göre en fazla artan illerin başında 23 bin yeni istihdam ile İstanbul, 9 bin ile İzmir, 6 bin ile Antalya ve 5 bin ile Bursa gelmektedir. Bir aylık dönemde Ankara'daki istihdam artışı ise 3 bin dolaylarında kalmıştır.

İşyeri bazında değerlendirmeler

- Kasım 2011'de Türkiye'de toplam 1 milyon 426 bin işyeri bulunmaktadır. Türkiye'deki işyerlerinin yüzde 28,8'i İstanbul'da (411 bin), yüzde 7,9'u Ankara'da (113 bin) ve yüzde 7,1'i de İzmir'de (102 bin) faaliyet göstermektedir.
- İşyeri sayısı en az olan iller ise Tunceli, Bayburt, Hakkari, Ardahan ve Kilis olarak sıralanmaktadır.
- Sektörel bazda işyeri sayılarına bakıldığında 246 bin işyeri ile perakende ticaret sektörü (yüzde 17,3) ilk sırada yer almaktadır. Bu sektörü 114 bin işyeri ile bina inşaatı sektörü (yüzde 8) ve 108 bin işyeri ile kara ve boru hattı taşımacılığı sektörü (yüzde 7,6) takip etmektedir.
- İmalat sanayinde ise 39 bin işyeri ilk sırada gıda ürünleri imalatı sektörü gelmektedir. Bu sektörü 30 bin işyeri ile fabrikasyon metal ürünleri sektörü ve giyim eşyaları imalatı sektörü takip etmektedir.
- Türkiye genelinde Kasım 2010'dan Kasım 2011'e 124 bin işyeri açılmıştır. Geçen yıldan bu yana işyeri sayısı yüzde 9,5 artmış oldu. Sektör bazında bu artışta en yüksek payı yüzde 17,4 ile perakende ticaret (22 bin), yüzde 14 ile kara ve boru hatta taşımacılığı (17 bin) ve yüzde 7,6 ile de bina inşaatı (9 bin) sektörleri almış olmuştur.
- Kasım 2011'de bir önceki yılın aynı dönemine göre gerçekleşen işyeri artışında en büyük payı yüzde 28 ile İstanbul (35 bin) aldı. İstanbul'u yüzde 6,6 ile İzmir (8 bin),

yüzde 6,3 ile Ankara (8 bin), yüzde 4,7 ile Antalya (6 bin) ve yüzde 4,2 ile Bursa (5 bin) izlemiştir.

- Kasım 2011'de bir önceki yılın aynı dönemine göre sadece Van'da yüzde 28,3 oranında (bin 358) işyeri sayısı azalmıştır.
- İşyeri sayısında en yüksek paya sahip 15 il arasında, oransal olarak geçen yıldan bu yıla en fazla artış yüzde 14 ile Gaziantep'te ve Adana'da oldu. Bu iki ili yüzde 13 ile Mersin ve Hatay, yüzde 12,2 ile Konya ve yüzde 12 ile Antalya takip etmiştir.
- Mevsimsellikten arındırılmış serilerde işyeri sayısı Kasım 2011'de bir önceki aya göre yaklaşık 11 bin yeni işyeri açılmıştır. En fazla artan illerin başında 3 bin yeni işyeri ile İstanbul ilk sırada yer alıyor. İstanbul'u 816 işyeri ile İzmir, 763 işyeri ile Ankara, 511 işyeri ile Antalya ve 386 işyeri ile Adana takip etmektedir.
- Mevsimsellikten arındırılmış serilerde işyeri sayısı Kasım 2011'de bir önceki aya göre en fazla artan sektörler perakende ticaret (bin 269), bina inşaatı (bin 194) ve büro yönetimi ve destek faaliyetleri (870) olarak sıralanmaktadır.

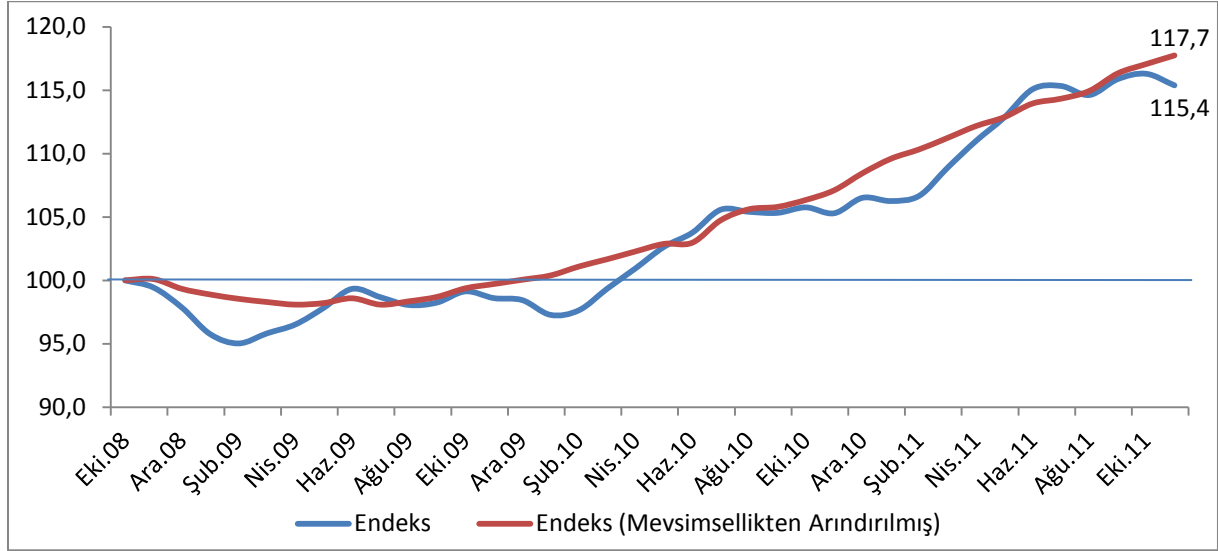
Kadın istihdamı üzerine değerlendirmeler

- Sigortalı ücretli çalışanlar içinde kadınların oranı Kasım 2011'de yüzde 24,2 (2 milyon 656 bin) olarak gerçekleşti. 1 milyon 69 binlik toplam sigortalı ücretli artışının 259 bini kadın istihdamından gelmiştir.
- Kadın istihdamındaki payı en yüksek olan 3 sektör yüzde 13,2 ile perakende ticaret (352 bin), yüzde 8,7 ile eğitim (231 bin) ve yüzde 7 ile giyim eşyaları imalatı (186 bin) sektörleridir.
- Kasım 2011'de geçen yılın aynı dönemine göre kadın sigortalı ücretli istihdamı en fazla artan sektörlerin başında yüzde 22 ile perakende ticaret (57 bin), yüzde 8,3 ile bina ve çevre düzenleme faaliyetleri (22 bin) ve yüzde 7,9 ile büro yönetim ve destek faaliyetleri (21 bin) sektörleri gelmektedir.
- Öte yandan Kasım 2011'de geçen yılın aynı dönemine göre kadın sigortalı ücretli istihdamının en fazla azaldığı sektörler 27 bin ile eğitim sektörü, 13 bin ile insan sağlığı hizmetleri sektörü ve 5 bin ile idari danışmanlık faaliyetleri sektörü olarak sıralanmaktadır.
- Mevsimsellikten arındırılmış serilerde kadın sigortalı ücretli istihdamı Kasım 2011'de bir önceki aya göre en fazla artan sektörlerin başında 5 bin yeni istihdam ile perakende ticaret ve konaklama, 3 bin ile büro yönetim ve destek faaliyetleri, 2 bin ile taşımacılık için depolama ve destek faaliyetleri ve bina ve çevre düzenleme faaliyetleri sektörleri gelmektedir.
- Mevsimsellikten arındırılmış serilerde kadın sigortalı ücretli istihdamı Kasım 2011'de bir önceki aya göre en fazla artan illerin başında 6 bin yeni istihdam ile İstanbul, 3 bin ile İzmir gelmektedir. Bu illeri Bursa, Antalya ve Ankara takip etmektedir.
- Kasım 2011'de kadın istihdam oranının en fazla olduğu ilk 5 il Denizli (yüzde 29,8), İzmir (yüzde 29,1), İstanbul (yüzde 28,7), Edirne (yüzde 28,3) ve Düzce (yüzde 28,1)'dir. Kadın istihdam oranının en az olduğu 5 il ise Bitlis (yüzde 7,9), Şırnak (yüzde 8,3), Ağrı (yüzde 8,8), Siirt (yüzde 9,1) ve Mardin (yüzde 9,4)'dir.

Mevsimsellikten Arındırılmış Kayıtlı İstihdamda Artış Devam Ediyor

Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerine göre, tarım, inşaat, turizm gibi mevsimsel istihdamın düşmeye başladığı Kasım 2011’de, kayıtlı istihdam Ekim 2011’e göre 131 bin 279 kişi azalmıştır. Önceki aya göre yüzde 0,8 oranında gerçekleşen bu azalmanın 94 bine yakını kayıtlı ücretli (4/a) kesiminde, yaklaşık 36 bini de kamu çalışanları (4/c) kesiminde görülmüştür. Ancak, mevsimsel etkilerden arındırıldığında, kayıtlı istihdamda 97 bin dolayında (yüzde 0,6) artış olduğu gözlenmiştir.

Şekil 1. Aylara Göre Sigortalı Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

2009 yılında yaşanan yüzde 4,7’lik ekonomik daralmanın etkisiyle yüzde 2’ye yakın azalan kayıtlı istihdam, devam eden iki yılda gerçekleşen ortalama yüzde 8,5 dolayındaki büyümenin etkisiyle hızla artmıştır. Kasım 2010-2011 döneminde kayıtlı istihdama eklenenlerin sayısı yüzde 9,6 artmış ve 1 milyon 448 bine yakın istihdam artışı gözlenmiştir. 2011’deki yıllık kayıtlı istihdam artışının, 2010’un yıllık yüzde 6,8’lik istihdam artışından daha hızlı olduğu görülmektedir.

Bir yılda gerçekleşen kayıtlı istihdam artışının yüzde 74'e yakını işçi (ücretli) kesiminde (4/a) yaşanmıştır. Kamu personelindeki (4/c) yıllık 283 bin kişilik artış da toplamda yüzde 20'ye yakın pay almış olmuştur. Kendi hesabına çalışan (4/b) sayısında da 12 ayda 95 bin kişi artış gözlenmiştir.

Tablo 1. Sigortalı Çalışan Sayısı (Kasım, 2008 - 2011)

	4/a	4/b	4/c	Toplam Kayıtlı İstihdam
Kasım 2008	9.022.823	3.038.435	2.199.425	14.260.683
Kasım 2009	8.975.981	2.898.808	2.266.276	14.141.065
Kasım 2010	9.914.876	2.926.501	2.260.299	15.101.676
Kasım 2011	10.984.191	3.021.556	2.543.634	16.549.381
Kasım 11 - Kasım 10 (Fark)	1.069.315	95.055	283.335	1.447.705
Kasım 11 - Kasım 10 (Artış, %)	10,8	3,2	12,5	9,6
Kasım 10 - Kasım 09 (Artış, %)	10,5	1,0	-0,3	6,8
Kasım 09 - Kasım 08 (Artış, %)	-0,5	-4,6	3,0	-0,8
Kasım 11 - Kasım 08 (Artış, %)	21,7	-0,6	15,6	16,0

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK)

İstihdamın Öncüleri: İnşaat ve Perakende Sektörleri

Kasım 2010-2011 dönemi dikkate alındığında sigortalı işçi (4/a) sayısında gerçekleşen 1 milyon 70 bine yakın artışın yüzde 64'ü, kayıtlı ücretlilerin en yoğun çalıştığı ilk 10 sektörde gerçekleşmiştir. Yıllık artışta geniş anlamda inşaat sektörünün öncü rolü oynamayı sürdürdüğü görülmektedir. Bina inşaatı, bina ve çevre düzenleme faaliyetleri ile özel inşaat faaliyetleri sektörlerinde Kasım 2010'da toplam 1 milyon 309 bin dolayındaki kayıtlı ücretli sayısının Kasım 2011'de 1 milyon 577 bine çıktığı anlaşılmaktadır. Bu, 1 yılda 268 bin kişinin daha inşaat sektöründe istihdam edildiği anlamına gelmektedir.

Tablo 2. Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)

Sektör Kodu (NACE Rev 2)	Sektör Adı	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ekim 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	Artışta Sektörün Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım - Ekim 2011)*
41	Bina İnşaatı	919.897	941.304	784.248	135.649	12,7	17,3	18.120
47	Perakende Ticaret	1.052.409	1.051.113	920.857	131.552	12,3	14,3	13.747
49	Kara ve Boru Hattı Taşımacılığı	558.362	558.814	483.714	74.648	7,0	15,4	5.937
81	Bina ve Çevre Düzenleme Faaliyetleri	256.738	256.125	185.557	71.181	6,7	38,4	8.518
43	Özel İnşaat Faaliyetleri	400.090	404.691	339.033	61.057	5,7	18,0	748
56	Yiyecek - İçecek Hizmet Faaliyetleri	370.566	372.697	321.214	49.352	4,6	15,4	-2.449
82	Büro Yönetimi	251.779	250.599	203.811	47.968	4,5	23,5	1.020
46	Toptan Ticaret	471.549	471.384	427.372	44.177	4,1	10,3	3.828
25	Fabrikasyon Metal Ürünleri İmalatı	354.900	354.508	319.386	35.514	3,3	11,1	3.327
13	Tekstil Ürünleri İmalatı	385.523	382.009	350.867	34.656	3,2	9,9	3.786
Tüm Sektörler		10.984.191	11.078.121	9.914.976	1.069.215		10,8	96.606

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

* Mevsimsellikten arındırılmış serilerin farkıdır.

Kasım 2010-2011 döneminde kayıtlı ücretli istihdamını büyüten diğer önemli sektörler perakende sektörü, ulaştırma-taşımacılık ve yiyecek-içecek hizmet faaliyetlerinden oluşmaktadır.

Perakende sektörü 12 ayda 132 bin kişiye yakın istihdam yaratmışken ulaşım-taşımacılık sektörünün ek istihdama katkısı 75 bine yaklaşmıştır. Yiyecek-içecek hizmetleri sektöründeki işyerlerinde ise 1 yılda istihdam artışı yaklaşık 50 bin olmuştur. Büro yönetimindeki yıllık artış 48 bin işçiye yaklaşırken toptan ticarete 44 bin kişiyi bulmuştur.

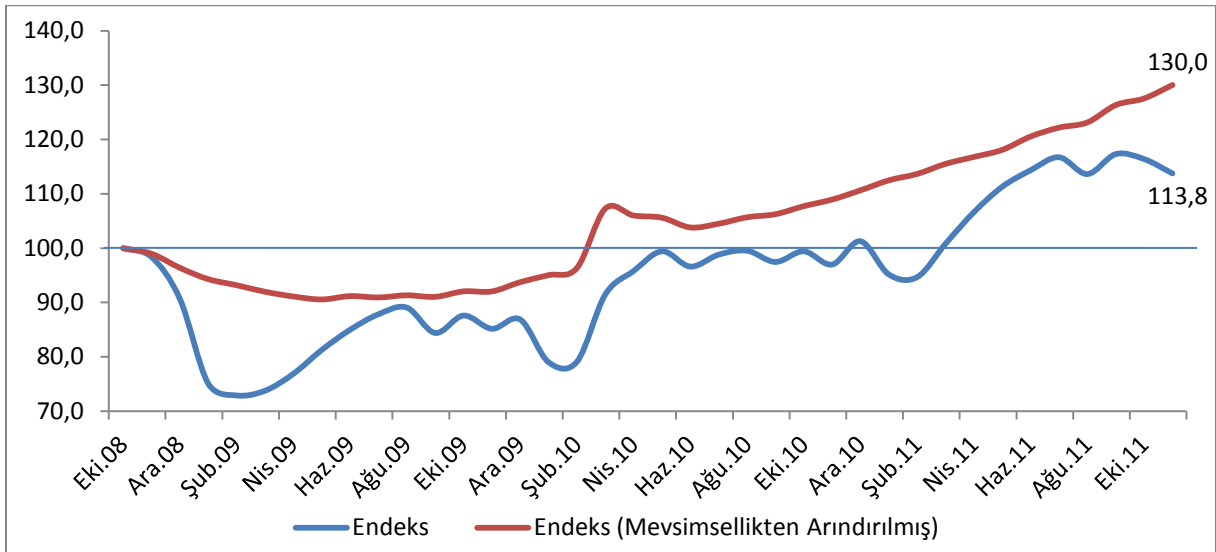
İnşaat ve hizmet sektörlerinde yaratılan bu istihdama karşılık imalat sanayinin en yüksek istihdama sahip sektörlerinden metal ürünleri imalatındaki ek istihdam yaklaşık 36 binde, tekstil ürünleri imalatındaki ek istihdam da yaklaşık 35 binde kalmıştır.

Öte yandan, kayıtlı ücretli artışının aylık seyrine bakıldığında Kasım 2010-2011 döneminde gerçekleşen 1 milyon 70 bin kişilik artışa rağmen Kasım 2011'de bir önceki aya göre 94 bine yakın kayıtlı ücretli azalışı ile dikkat çekmektedir. Ancak mevsimsel etkilerden arındırılmış istihdamın son bir ayda 0,9 oranında arttığı görülmektedir.

Örneğin kayıtlı ücretlilerin yüzde 8,4'ünün bulunduğu bina inşaatı sektöründe Ekim 2011'den Kasım 2011'e 21 bin istihdam azalışı görülmektedir. Ancak mevsimsel etkilerden arındırıldığında, bu sektördeki istihdamın gerçekte 18 bin arttığı ortaya çıkmaktadır.

Bina inşaatı sektöründe Ekim 2008'de 100 olan endeks değeri Kasım 2011'de 113,8 olmuştur. Mevsimsellikten arındırılmış seride ise Kasım 2011 değeri 130 olarak gerçekleşmiştir.

Şekil 2. Aylara Göre Bina İnşaatı Sektöründe Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Eğitim ve Sağlıkta İstihdam Düşüyor

Kasım 2010-2011 döneminde istihdamı **en fazla azalan** sektörlerin başında **eğitim** gelmektedir. Bu 12 ayda 30 bine yakın eğitim çalışanının sektörden çıktığı anlaşılmaktadır. Bu aynı zamanda, eğitimdeki kayıtlı ücretlilerin yüzde 6,7 azalması anlamına gelmektedir. İstihdam kaybında yoğunluk gösteren ikinci sektör ise insan sağlığı hizmetleridir. Bu sektörlerde de Kasım 2010-2011 arasında kayıtlı ücretli istihdamı 14 bin azalarak 203 bine inmiştir. İdari danışmanlık faaliyetlerinde 12 bin dolayında, veterinerlik hizmetlerinde 6 binin üzerinde, kumar ve müşterek bahis faaliyetleri alanındaki işyerlerinde de 2 bin 5 yüz istihdam azalışı gözlenmiştir.

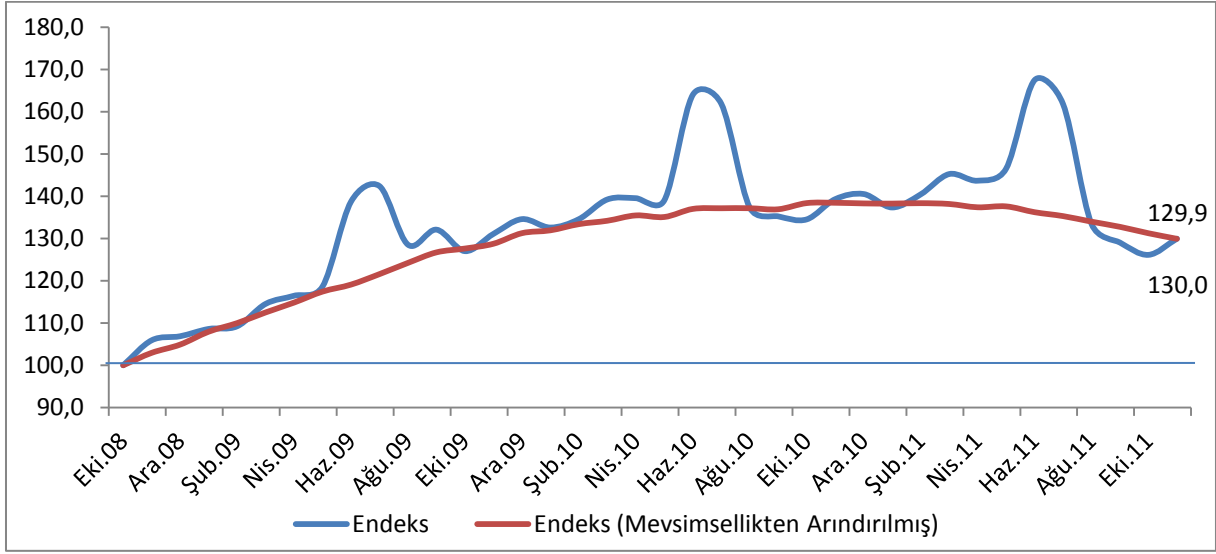
Tablo 3. Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Azalan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)

Sektör Kodu (NACE Rev 2)	Sektör Adı	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ekim 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	Azalışta Sektörün Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
85	Eğitim	415.514	403.267	445.379	-29.865	-2,8	-6,7	-4.404
86	İnsan Sağlığı Hizmetleri	202.779	202.576	217.126	-14.347	-1,3	-6,6	1.198
70	İdari Danışmanlık Faaliyetleri	282.003	282.081	293.897	-11.894	-1,1	-4,0	-6.084
75	Veterinerlik Hizmetleri	14.685	15.350	20.953	-6.268	-0,6	-29,9	-1.116
92	Kumar ve Müşterek Bahis Faaliyetleri	21.653	22.769	24.156	-2.503	-0,2	-10,4	-1.459
36	Suyun toplanması, Arıtılması ve Dağıtılması	16.742	17.667	18.978	-2.236	-0,2	-11,8	-244
94	Üye Olunan Kuruluşların Faaliyetleri	32.880	33.135	34.808	-1.928	-0,2	-5,5	7
77	Kiralama ve Leasing Faaliyetleri	33.628	33.772	35.470	-1.842	-0,2	-5,2	-710
38	Atık Maddelerin Değerlendirilmesi	52.439	57.125	53.636	-1.197	-0,1	-2,2	-1.425
50	Su Yolu Taşımacılığı	24.563	25.749	25.304	-741	-0,1	-2,9	104
Tüm Sektörler		10.984.191	11.078.121	9.914.976	1.069.215		10,8	96.606

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

415 bini aşkın kayıtlı ücretlinin yer aldığı eğitim sektöründe bekleneceği gibi yaz aylarında istihdam düşmektedir. Bu mevsimsel etki dışarıda tutulduğunda bile eğitim istihdamının 2008 sonrası gösterdiği düzenli artış temposunun 2011 ortalarından itibaren yerini azalmaya bıraktığı gözlenmektedir.

Şekil 3. Aylara Göre Eğitim Sektöründe Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

İmalat Sanayinde İstihdam Temposu Düşük

Kayıtlı ücretlilerin yüzde 28,3'ünün yer aldığı imalat sanayinde kayıtlı ücretli istihdamı Kasım 2010-2011 döneminde 270 bin arttı ve yıllık artış yüzde 9,5 olarak, yüzde 11'e yakın genel artışın biraz gerisinde kalmıştır.

İmalat sanayinde en fazla istihdam yaratmış sektörün yaklaşık 36 bin istihdam artışı ile fabrikasyon metal ürünleri olduğu, onu yaklaşık 35 bin ile tekstil ürünleri sektörünün izlediği görülmektedir. Gıda ürünlerindeki ücretli artışı yüzde 6,7'yi bularak 24 bine yaklaşırken giyim eşyalarında da 23 bin ücretli istihdam artışı gerçekleşmiştir.

İmalat sanayinde Ekim'den Kasım'a, bir aydaki ücretli istihdam 2 bin 5 yüz kişi azalmıştır. Ancak mevsimsel etkiden arındırılmış seriye göre bir ayda istihdam 29 bin kişi artmıştır.

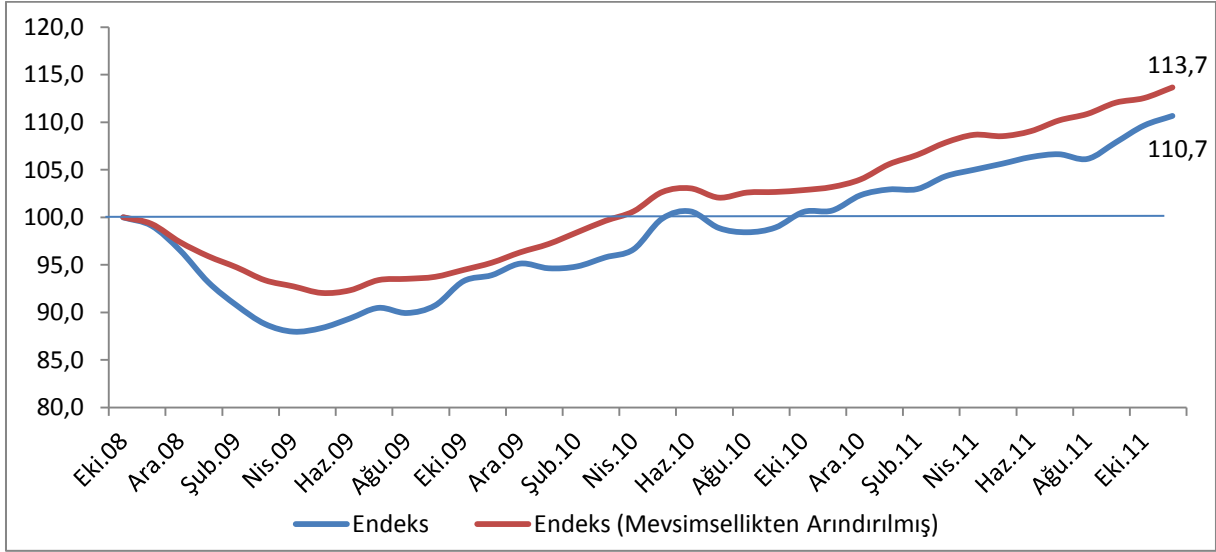
Tablo 4. İmalat Sanayide Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)

Sektör Kodu (NACE Rev 2)	Sektör Adı	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ekim 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	Artışta Sektörün Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
25	Fabrikasyon Metal Ürünleri	354.900	354.508	319.386	35.514	13,2	11,1	3.327
13	Tekstil Ürünleri İmalatı	385.523	382.009	350.867	34.656	12,8	9,9	3.786
10	Gıda Ürünleri İmalatı	378.505	387.975	354.743	23.762	8,8	6,7	930
14	Giyim Eşyaları İmalatı	405.591	404.128	382.257	23.334	8,6	6,1	2.387
31	Mobilya İmalatı	115.031	114.697	95.060	19.971	7,4	21,0	3.010
22	Kauçuk ve Plastik Ürünler İmalatı	158.302	158.739	140.473	17.829	6,6	12,7	1.546
28	Makine ve Ekipman İmalatı	167.360	167.245	150.494	16.866	6,2	11,2	2.316
23	Metalik Olmayan Ürünlerin İmalatı	196.055	199.327	179.201	16.854	6,2	9,4	1.674
29	Motorlu Kara Taşıtı ve Römork İmalatı	96.450	96.397	80.389	16.061	5,9	20,0	818
24	Ana Metal Sanayi	157.579	155.922	143.579	14.000	5,2	9,8	2.473
Toplam İmalat Sanayi		3.108.999	3.111.514	2.838.936	270.063		9,5	29.622

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

İmalat sanayinde mevsimsellikten pek etkilenmeyen sektörlerden birini tekstil ürünleri imalatı oluşturmaktadır. Sektörün, 2009 krizi daralmasının ardından yaşanan toparlanmada öncü sektörlerden biri olduğu anlaşılmaktadır. Kasım 2010-2011 döneminde, 12 ayda sektör istihdamı yüzde 10 arttı ve 35 bine yakın ücretliye istihdam sağlanmıştır.

Şekil 4. Aylara Göre Tekstil Ürünleri İmalatı Sektöründe Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Mersin-Şanlıurfa Aksında İstihdam Hızlı Artıyor

Kasım 2010-2011 döneminde kayıtlı ücretli istihdamında Mersin-Adana-Gaziantep-Şanlıurfa aksındaki istihdam artışı dikkat çekmektedir.

Artan yıllık istihdamda İstanbul, yüzde 30 pay ile yine önde gelmiştir. İnşaat, perakende, ulaştırma gibi istihdam artışına öncülük eden sektörleri bünyesinde ağırlıklı barındıran İstanbul, 1 milyon 70 binlik yıllık istihdam artışından 308 binini gerçekleştirdi.

İstanbul'daki kayıtlı ücretli sayısı 3 milyon 247 bine yaklaşırken toplamdaki payını küçük de olsa artırmıştır. İstanbul'un en yakınındaki Ankara'nın istihdamı 12 ayda 67 bin artış göstermiş ve 927 bin olarak gerçekleşmiştir. İzmir'in 12 aylık istihdam artışı Ankara'nın üzerinde gerçekleşmiş ve İzmir'de kayıtlı ücretli sayısı 716 bine yaklaşmıştır. İzmir'in kayıtlı ücretli istihdamında payı yüzde 6,5 olurken, İzmir'i payı yüzde 5 olan Bursa izlemiştir. Bursa'nın kayıtlı ücretli sayısı ise 531 bine ulaştı ve yıllık artışı yüzde 11'in üstüne çıkmıştır.

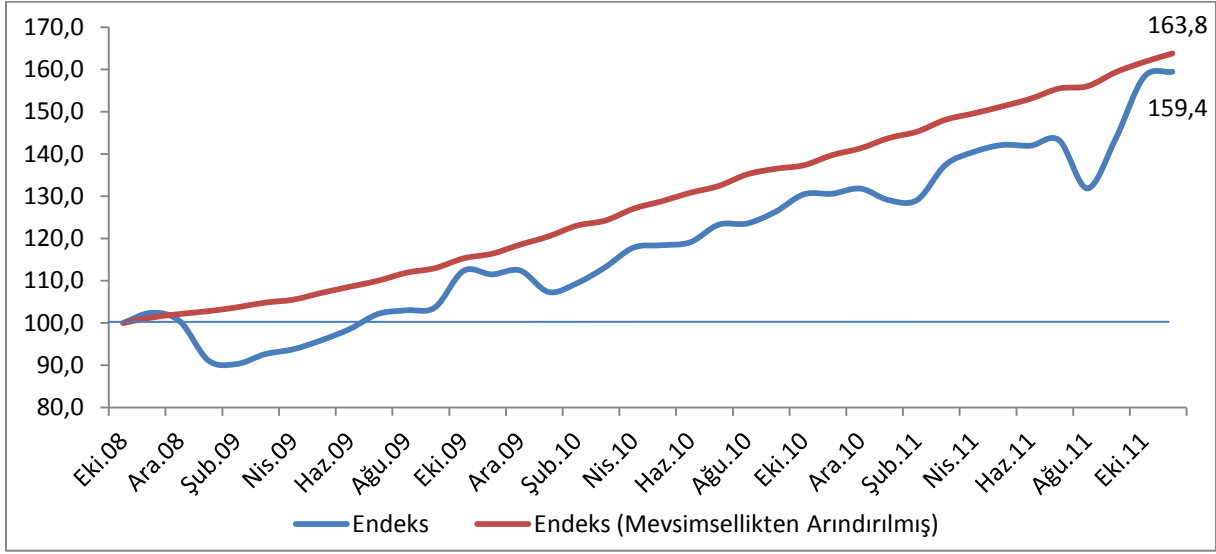
Tablo 5. Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il)

İller	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Ekim 2011)	Kayıtlı Çalışan (4/a, Kasım 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	İstihdamda İlin Payı (%) (Kasım 2011)	Artışta İlin Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	Çalışan Sayısındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
İstanbul	3.246.517	3.244.397	2.938.124	308.393	29,6	28,8	10,5	23.154
İzmir	715.742	716.289	639.360	76.382	6,5	7,1	11,9	9.263
Ankara	926.928	931.226	859.497	67.431	8,4	6,3	7,8	3.073
Bursa	530.941	530.891	477.227	53.714	4,8	5,0	11,3	5.420
Antalya	385.275	425.782	338.587	46.688	3,5	4,4	13,8	6.247
Kocaeli	360.931	360.477	329.743	31.188	3,3	2,9	9,5	3.452
Gaziantep	192.396	190.244	161.284	31.112	1,8	2,9	19,3	3.627
Adana	239.431	238.980	208.902	30.529	2,2	2,9	14,6	2.630
Konya	221.986	221.691	194.926	27.060	2,0	2,5	13,9	2.972
Mersin	180.720	182.445	155.503	25.217	1,6	2,4	16,2	2.369
Tekirdağ	196.352	196.080	176.978	19.374	1,8	1,8	10,9	2.507
Kayseri	177.965	179.931	159.246	18.719	1,6	1,8	11,8	1.374
Manisa	179.787	179.742	161.872	17.915	1,6	1,7	11,1	1.972
Şanlıurfa	92.560	91.854	75.815	16.745	0,8	1,6	22,1	1.082
Samsun	124.141	123.941	107.453	16.688	1,1	1,6	15,5	560
Türkiye Toplam	10.984.191	11.078.121	9.914.976	1.069.215			10,8	96.606

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Kasım 2010-2011 döneminde kayıtlı ücretli sayısını oransal olarak en fazla artıran iller Mersin, Adana, Gaziantep ve Şanlıurfa aksındaki iller olmuştur. İller arasında istihdamı en yüksek oranda artan il yüzde 26 ile Kilis, ikinci il yüzde 22 ile Şanlıurfa, üçüncü il ise yüzde 21 ile Osmaniye olmuştur. Her üç ilde de Ekim 2008'den bu yana kayıtlı işçi sayısı düzenli bir biçimde artmaktadır. Özellikle Şanlıurfa'da mevsimsellikten arındırılmış istihdamın istikrarlı ve belirgin bir artış seyri göstermesi dikkat çekmektedir.

Şekil 5. Aylara Göre Şanlıurfa'da Sigortalı Ücretli Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Yıllık ücretli istihdamı artışında güneyde dördüncü sırayı yüzde 19,3 ile Gaziantep almıştır. Mersin'deki kayıtlı ücretli artışı yüzde 16,2 olurken Mardin'deki artış yüzde 16, Adana'daki artış ise yüzde 14,6 olmuştur. Kuzeyde ise Gümüşhane yüzde 20,3, Yalova yüzde 15,8 ve Samsun yüzde 15,5'lik kayıtlı ücretli artışı ile dikkat çeken iller olmuştur. Ege'de ise yüzde 15,6'lık artış ise Kütahya dikkat çekmektedir.

Her Ay 10 Bin Yeni İşyeri Açılıyor

Kasım 2010-2011 döneminde SGK'ya bildirme veren işyeri sayısında 124 bine yakın artış olurken toplam işyeri sayısı 1 milyon 426 bini geçmiştir. Yıllık artış yüzde 9,5 olurken her ay kayıtlı işyerleri stokuna eklenen işyeri sayısı 10 bin dolayında. Ekim 2011'den Kasım 2011'e 912 yeni işyeri sayısı açılırken, mevsimsellikten arındırılmış verilere göre işyeri sayısında yaklaşık 11 binlik artış olmuştur.

Tablo 6. İşyeri Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)

Sektör Kodu (NAACE Rev 2)	Sektör Adı	İşyeri Sayısı (4/a, Kasım 2011)	İşyeri Sayısı (4/a, Ekim 2011)	İşyeri Sayısı (4/a, Kasım 2010)	İşyeri Sayısındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	Artışta Sektörün Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	İşyeri Sayısındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
47	Perakende Ticaret	246.230	246.117	224.728	21.502	17,4	9,6	1.269
49	Kara ve Boru Hattı Taşımacılığı	108.151	107.607	90.784	17.367	14,0	19,1	661
41	Bina İnşaatı	113.565	115.122	104.161	9.404	7,6	9,0	1.194
81	Bina ve Çevre Düzenleme Faaliyetleri	39.586	39.216	31.794	7.792	6,3	24,5	636
56	Yiyecek - İçecek Hizmeti Faaliyetleri	69.387	69.156	61.674	7.713	6,2	12,5	583
43	Özel İnşaat Faaliyetleri	48.752	48.931	41.663	7.089	5,7	17,0	169
45	Motorlu Kara Taşıtlarının Toptan ve Perakende Ticareti ve Onarımı	28.392	28.201	22.002	6.390	5,2	29,0	418
82	Büro Yönetim ve Destek Faaliyetleri	38.652	38.305	32.468	6.184	5,0	19,0	870
46	Toptan Ticaret	90.770	90.571	85.383	5.387	4,4	6,3	63
96	Diğer Hizmet Faaliyetleri	33.631	33.564	30.559	3.072	2,5	10,1	144
Tüm Sektörler		1.426.161	1.425.249	1.302.541	123.620		9,5	10.575

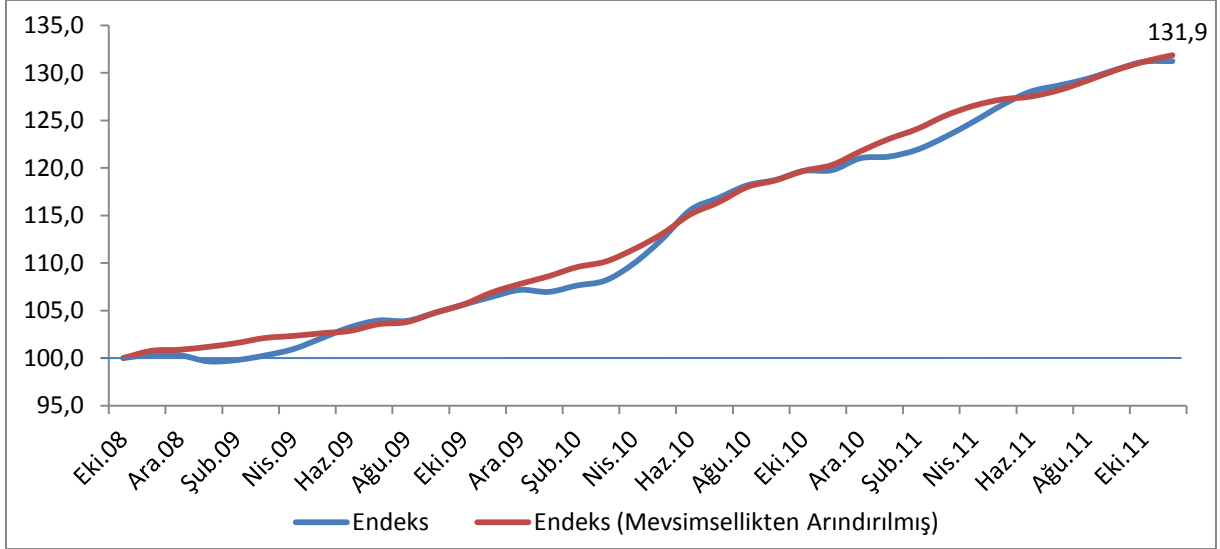
Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Son 1 yılda SGK'ya kayıt yaptıran 123 bin 620 işyerinin yüzde 20'sine yakınının geniş anlamda inşaat sektörüne ait olduğu görülmektedir. Yeni işyerlerinin yüzde 17,4'ünün perakende ticaret sektöründe açıldığı görüldü ve onu yüzde 14 ile ulaştırma-taşımacılık sektörü izlemiştir. Yiyecek-içecek hizmetleri ve otomotiv satış ve onarımı sektörlerinin her biri açılan yeni işyerinin yüzde 5-6'sını oluşturmuştur.

Perakende ticaret sektöründe kayıtlı işyeri sayısındaki artış Ekim 2008'den Kasım 2011'e yüzde 32'yi bulmuştur. Kasım 2009'da 200 bine yaklaşan perakende ticaret sektöründeki işyerleri, iç talepteki hızlı artışın da etkisiyle yaklaşık yüzde 12,5 artışla Kasım 2010'da 225 bine, yüzde 9,6'lık artışla da Kasım 2011'de 246 bine ulaşmıştır.

Şekil 6. Aylara Göre Perakende Ticaret Sektöründe İşyeri Sayıları (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

İmalat Sanayi İşyeri Sayısında Mobilya Sektörü Lider

Kasım 2010-2011 döneminde imalat sanayinde faaliyet gösteren işyeri sayısında 12 bin 314 artış görülmektedir. Bu artış, yeni faaliyet kadar, kayıt altına giren işyerlerinden kaynaklanmaktadır. Böylece Kasım 2011’de kayıtlı imalat işyerlerinin toplamı 249 bin 480’e ulaşmıştır. Bu son 12 ayda kayıtlı işyerleri arasına katılan imalat sanayindeki işyerlerinin yüzde 17,9’unun mobilya imalatı sektöründe olması dikkat çekmektedir. İkinci sırayı yüzde 15,7 ile giyim eşyaları imalatı, yüzde 11,9 ile tekstil ürünleri imalatı almıştır. Gıda ürünleri imalatı sektöründeki işyerleri de yüzde 11,8 pay almıştır.

Tablo 7. İmalat Sanayide İşyeri Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)

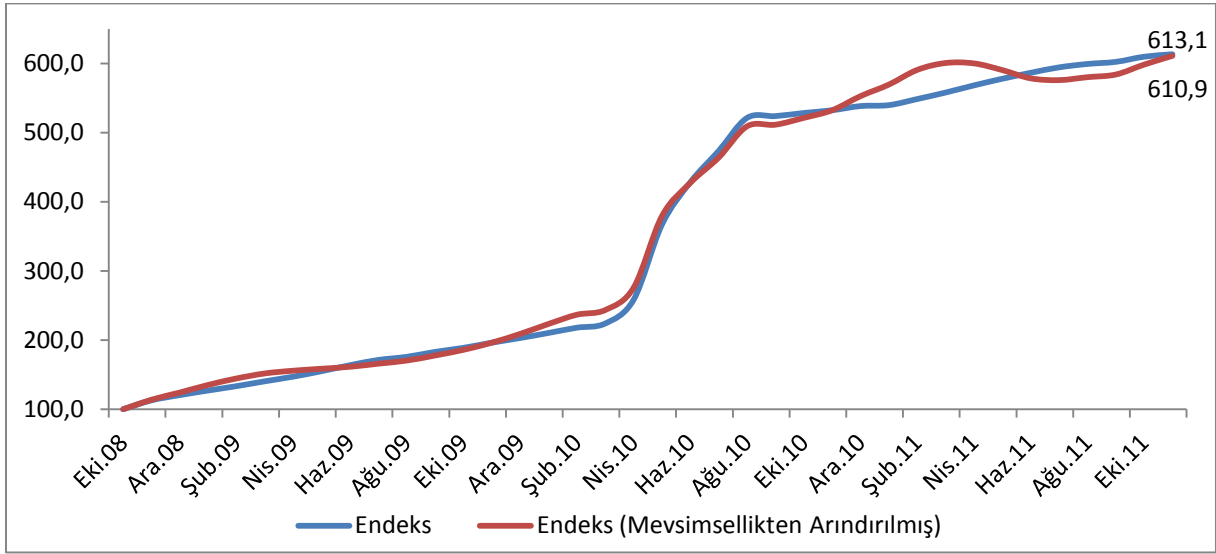
Sektör Kodu (NACE Rev 2)	Sektör Adı	İşyeri Sayısı (4/a, Kasım 2011)	İşyeri Sayısı (4/a, Ekim 2011)	İşyeri Sayısı (4/a, Kasım 2010)	İşyeri Sayısındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	Artışta Sektörün Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	İşyeri Sayısındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
31	Mobilya İmalatı	16.737	16.639	14.527	2.210	17,9	15,2	340
14	Giyim Eşyaları İmalatı	30.139	30.016	28.209	1.930	15,7	6,8	159
13	Tekstil Ürünleri İmalatı	15.923	15.820	14.460	1.463	11,9	10,1	87
10	Gıda Ürünleri İmalatı	39.134	39.063	37.686	1.448	11,8	3,8	56
28	Makine ve Ekipman İmalatı	15.648	15.613	14.363	1.285	10,4	8,9	94
25	Fabrikasyon Metal Ürünleri	30.489	30.436	29.341	1.148	9,3	3,9	32
23	Metalik Olmayan Ürünlerin İmalatı	12.457	12.470	11.672	785	6,4	6,7	75
15	Deri ve İlgili Ürünler İmalatı	5.639	5.597	5.106	533	4,3	10,4	48
22	Kauçuk ve Plastik Ürünler İmalatı	10.997	10.994	10.478	519	4,2	5,0	21
32	Diğer İmalatlar	5.429	5.442	4.982	447	3,6	9,0	45
Tüm Sektörler		249.480	248.919	237.166	12.314		5,2	1.023

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

İmalat sanayinde toplamda 250 bine yaklaşan kayıtlı işyerlerinin yüzde 18'i, giyim ve tekstil ürünleri sektöründedir. Gıda sektöründeki işyerleri ise toplamda yüzde 16 pay almaktadır.

Son iki yılda mobilya sektöründeki işyerlerinin sayısındaki artış da dikkat çekici boyuttadır. Ekim 2008'de 100 olarak belirlenen mobilya sektöründeki işyeri sayısı endeks değeri Kasım 2011'den 600'ün üzerine çıkmıştır.

Şekil 7. Aylara Göre Mobilya İmalatı Sektöründe İşyeri Sayıları (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Kasım 2009'da 5 bin 400 dolayındaki mobilya sektöründeki işyerlerinin sayısı izleyen 12 ayda yüzde 171 artışla 14 bin 527'ye ulaşmıştır. Kasım 2010-2011 dönemindeki artış ise yüzde 15 dolayında gerçekleşmiş ve sektörün işyeri sayısı 16 bin 737'ye ulaşmıştır. Bu artışta, işyerlerinin kayıt altına alınması kadar iç ve dış talep artışının sektöre girişleri özendirilmiş olması etkili olmuş olabilir.

İşyeri Sayısı Artışında Adana ve Gaziantep Başlı Çekiyor

Yeni işyerlerinde, tıpkı istihdam artışında olduğu gibi, İstanbul benzer bir oranla (yüzde 28) hakim durumdadır. İstihdam artışında Ankara'yı geçerek ikinci sırada olan İzmir, yeni işyeri artışında da yine Ankara'yı geçerek ikinci sırada yer almaktadır.

Kasım 2010-2011 döneminde işyeri sayısının oransal olarak en fazla arttığı iller ise doğu ve güneydoğudaki iller olmuştur. En büyük artış yüzde 20,2 oranında Adıyaman'da gerçekleşmiş, bu oran Mardin'de yüzde 18,5 ve Şırnak'ta yüzde 17,4 olmuştur.

Bu illerin yanı sıra, istihdam artışının yüksek olduğu Gaziantep ve Adana'da işyeri sayıları yüzde 14, Mersin'de yüzde 13 artmıştır. Bu durum, söz konusu illerdeki istihdam artış hızlarıyla paralellik göstermektedir. Aynı coğrafi bölgede yer alan Hatay'daki yıllık işyeri artışı da yüzde 13 olmuştur. Bu illeri yüzde 12,2 artış ile Konya ve yüzde 12 artış ile Antalya takip etmiştir.

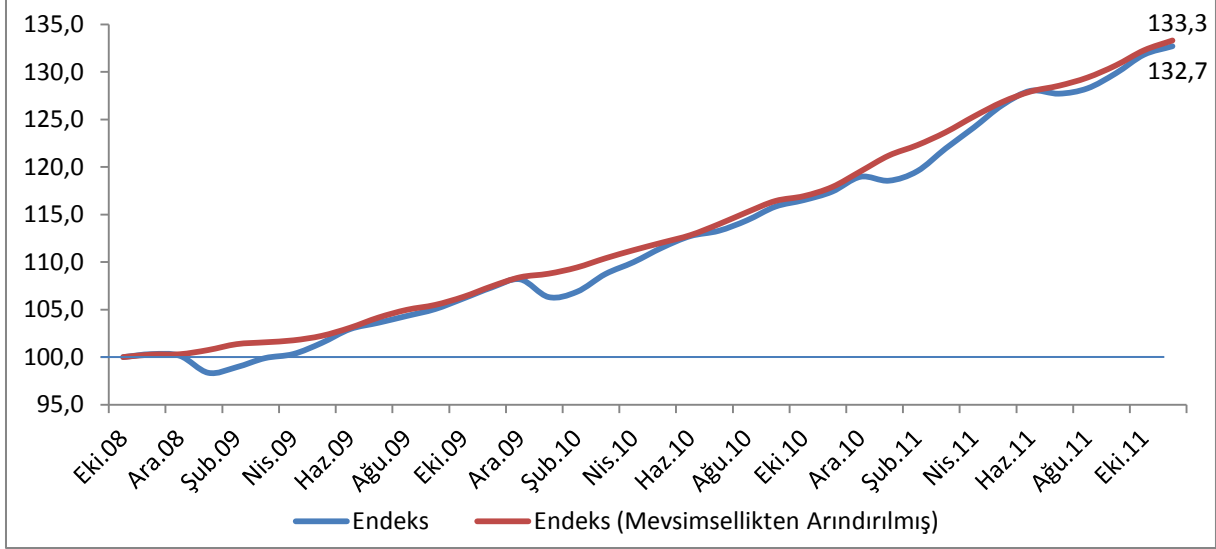
Tablo 8. İşyeri Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il)

İller	İşyeri Sayısı (4/a, Kasım 2011)	İşyeri Sayısı (4/a, Ekim 2011)	İşyeri Sayısı (4/a, Kasım 2010)	İşyeri Sayısındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	İlin Toplam İşyeri Sayısındaki Payı (%) (Kasım 2011)	Artışta İlin Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	İşyeri Sayısındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
İstanbul	411.410	409.959	376.821	34.589	28,8	28,0	9,2	3.248
İzmir	101.742	101.448	93.568	8.174	7,1	6,6	8,7	816
Ankara	112.595	112.418	104.755	7.840	7,9	6,3	7,5	763
Antalya	54.594	55.557	48.742	5.852	3,8	4,7	12,0	511
Bursa	57.999	57.859	52.788	5.211	4,1	4,2	9,9	357
Adana	33.072	32.926	29.005	4.067	2,3	3,3	14,0	386
Konya	34.801	34.636	31.004	3.797	2,4	3,1	12,2	362
Mersin	28.935	28.789	25.607	3.328	2,0	2,7	13,0	177
Gaziantep	24.692	24.541	21.653	3.039	1,7	2,5	14,0	136
Kocaeli	33.965	33.828	31.011	2.954	2,4	2,4	9,5	276
Muğla	27.762	28.856	25.540	2.222	1,9	1,8	8,7	178
Manisa	22.647	22.549	20.447	2.200	1,6	1,8	10,8	195
Kayseri	23.220	23.181	21.068	2.152	1,6	1,7	10,2	172
Hatay	17.287	17.172	15.294	1.993	1,2	1,6	13,0	133
Balıkesir	23.473	23.372	21.488	1.985	1,6	1,6	9,2	172
Türkiye Toplam	1.426.161	1.425.249	1.302.541	123.620			9,5	10.575

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Hatay'da Kasım 2009'da 14 bine yaklaşan işyeri sayısı Kasım 2010'da 15 bin 294'e ulaştıktan sonra hız kesmemiş ve Kasım 2011'de 17 bin 287'ye ulaşmıştır.

Şekil 8. Aylara Hatay'da İşyeri Sayıları (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

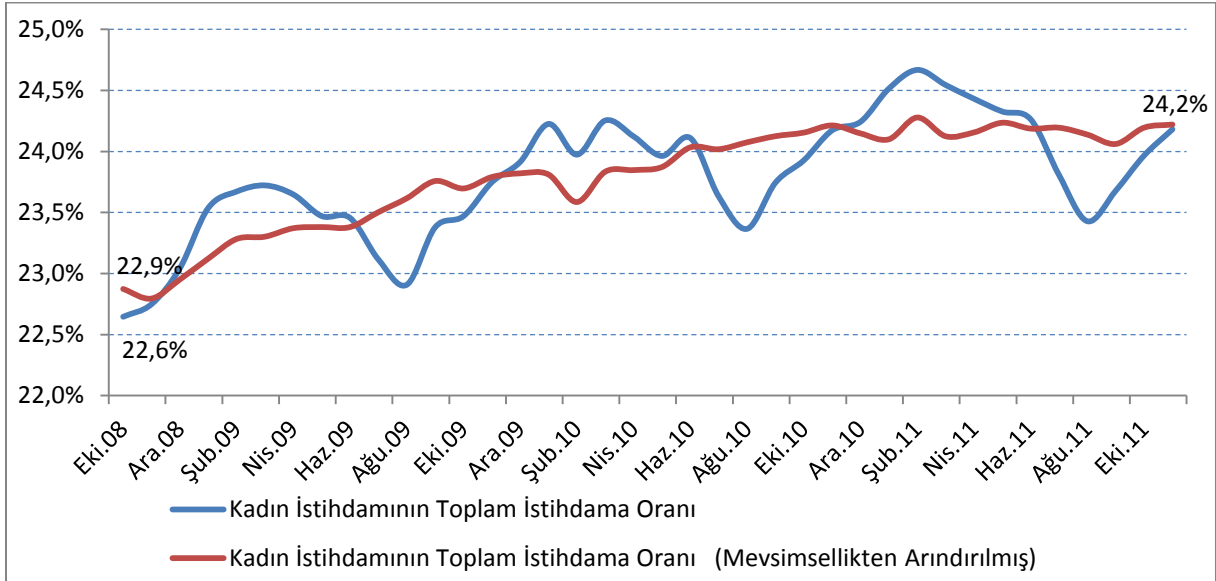
Hatay'da işyeri sayısının 2008-2011 döneminde yüzde 30'un üzerinde artmıştır. Bu oldukça çarpıcı bir işyeri sayısı artışıdır.

Kadına İş, Hizmet Sektöründen...

Kasım 2010-2011 döneminde 1 milyon 70 bine yaklaşan ücretli istihdamı artışından kadınların payı yüzde 24,3 olarak gerçekleşmiştir. Başka bir ifadeyle, yaratılan her 100 işten 24'ü kadınlara, 76'sı erkeklere verilmiştir. Kasım 2010-2011 döneminde kadın ücretli istihdamındaki yüzde 10,8 artış, genel istihdam artışına paralel seyretmiştir. Böylece Kasım 2011 sonunda kayıtlı kadın ücretli sayısı toplamı 2 milyon 656 bini bulurken, toplamdaki payı da yüzde 24 olmaya devam etmiştir.

Kadın istihdamının Kasım 2008'den Kasım 2011'e kayıtlı ücretli içindeki payı yüzde 22,6'dan yüzde 24,2'ye çıkmıştır. 1,6 puanlık bu artışın kadının istihdama katılımı anlamında olumlu bir seyir olduğu düşünülebilir. Ancak, veriler mevsimsel etkilerden arındırıldığında, 3 yılda kadın istihdam oranının 1,3 puan artarak yüzde 22,9'dan yüzde 24,2'ye çıktığı görülmektedir. Kadın istihdamının yaz aylarında azaldığı, buna karşılık kış ve ilkbahar aylarında arttığı görülmektedir.

Şekil 9. Aylara Göre Kadın İstihdamının Toplam İstihdama Oranı

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Kasım 2010-2011 döneminde kadınlar ağırlıklı hizmetler ve imalat sanayinin emek-yoğun kesimlerinde istihdam imkanı bulmuşlardır. Bu dönemde kadınların ücretli olarak istihdam edildiği 259 bin yeni işin 57 bini, yani yüzde 22'si perakende sektöründe yaratılmıştır. İkinci sırayı geniş anlamda turizm sektörü almaktadır. Yiyecek-içecek hizmetleri ile konaklama sektörlerindeki işyerleri toplam 25 binin üzerinde kadın istihdam etmiştir. Kadınlara yaratılan istihdamın yüzde 8,3'ünde binalar ile ilgili hizmetler ve çevre düzenlemesi faaliyetleri söz konusu olurken büro yönetimi ve destek faaliyetlerinde de 21 bine yakın kadın iş olanağı bulmuştur. Aynı dönemde toptan ticaret işyerleri 15 bin, tekstil ürünleri

imalatı sektöründeki işyerleri 15 bin, giyim eşyaları imalatı sektöründeki işyerleri 13 bin, gıda ürünleri imalatı ise 11 bin dolayında kadını istihdam etmiştir.

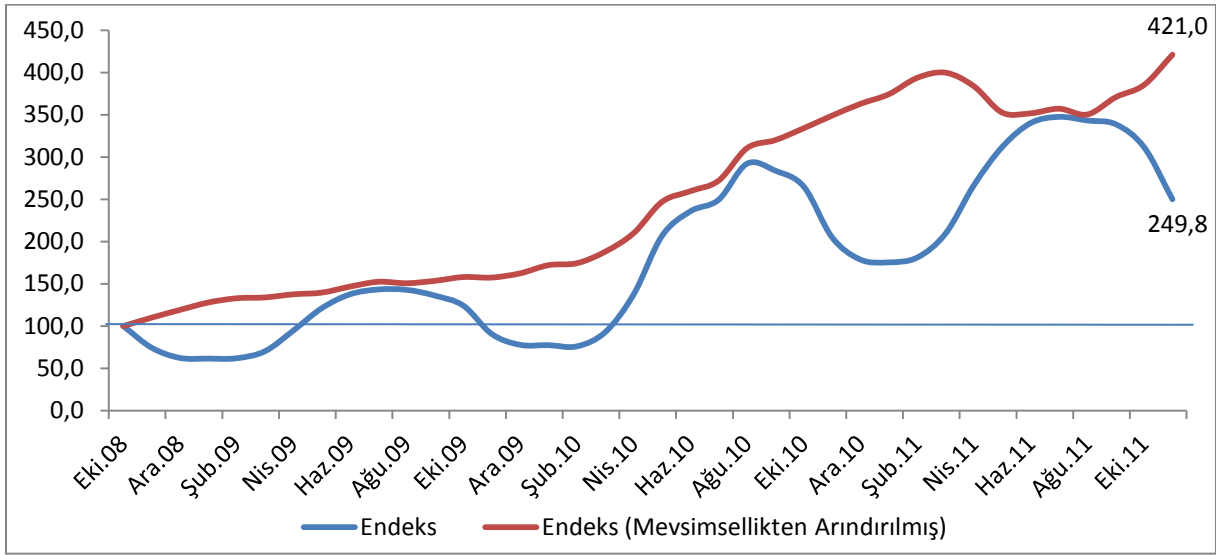
Tablo 9. Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı En Fazla Artan Sektörler (Kasım, 2011 – 2010, ilk 10 sektör)

Sektör Kodu (NACE Rev 2)	Sektör Adı	Kadın İstihdamı (4/a, Kasım 2011)	Kadın İstihdamı (4/a, Ekim 2011)	Kadın İstihdamı (4/a, Kasım 2010)	Kadın İstihdamındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	Artışta Sektörün Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	Kadın İstihdamındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
47	Perakende Ticaret	351.698	349.930	294.533	57.165	22,0	19,4	5.431
81	Binalar ile İlgili Hizmetler ve Çevre Düzenlemesi Faaliyetleri	74.460	74.751	52.872	21.588	8,3	40,8	1.880
82	Büro Yönetim ve Destek Faaliyetleri	97.922	96.712	77.359	20.563	7,9	26,6	3.027
56	Yiyecek - İçecek Hizmeti Faaliyetleri	89.670	89.007	73.030	16.640	6,4	22,8	1.459
13	Tekstil Ürünleri İmalatı	113.076	111.858	98.049	15.027	5,8	15,3	1.454
46	Toptan Ticaret	127.795	127.420	113.195	14.600	5,6	12,9	778
14	Giyim Eşyaları İmalatı	186.066	184.448	172.752	13.314	5,1	7,7	771
10	Gıda Ürünleri İmalatı	93.243	97.391	82.387	10.856	4,2	13,2	481
49	Kara ve Boru Hattı Taşımacılığı	59.588	59.171	49.823	9.765	3,8	19,6	776
55	Konaklama	50.310	62.721	41.225	9.085	3,5	22,0	5.178
Tüm Sektörler		2.656.022	2.654.957	2.396.665	259.357		10,8	20.195

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Kadınlar için mevsimsel dalgalanmalara açık sektörlerin başında konaklama sektörü gelmektedir. Turizmin ölü sezonları olan ve Ekim ayından izleyen yılın nisan ayına kadar olan sürede, konaklamada kadın istihdamı da düşmektedir. En yüksek istihdam ise Temmuz-Ağustos aylarında yaşanmaktadır. Mevsimsellikten arındırıldığında konaklamada kadın istihdamının 12 ayda yüzde 20 arttığı görülmektedir. Bunun önemli bir eğilim olduğu, turizm sektöründeki canlılığın 12 aya yayılması başarılı olduğu ölçüde kadın istihdamının da artacağı söylenebilir.

Şekil 10. Aylara Göre Konaklama Sektöründe Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

İstanbul'da 100 Bin Kadına İş...

Kasım 2010-2011 döneminde iş bulan 259 bin ücretli kadından 100 bine yakını (yüzde 38,4) İstanbul'da istihdam edilmiştir. İzmir, yaratılmış işlerden yüzde 10'a yakın pay alırken Ankara'da da 20 bin 500 kadın istihdam imkanı bulabilmiştir. Böylece yeni istihdamın yüzde 56'sı, 3 büyük ilde yaratılmıştır. Bunları Bursa ile Antalya'daki artış izledi. Bursa, 1 yılda 16 bin, Antalya da 14 bin ücretli kadına sigortalı iş yaratmıştır.

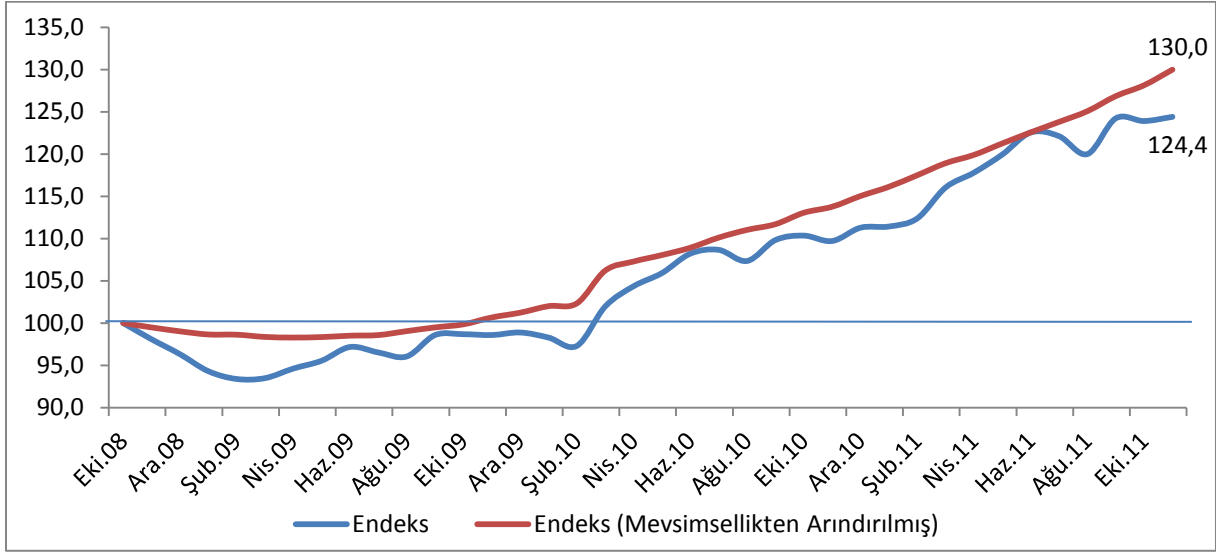
Tablo 10. Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il)

İller	Kadın İstihdamı (4/a, Kasım 2011)	Kadın İstihdamı (4/a, Ekim 2011)	Kadın İstihdamı (4/a, Kasım 2010)	Kadın İstihdamındaki Fark (Kasım 2011 - 2010)	İldeki Kadın İstihdamının Toplam İstihdama Oranı (%) (Kasım 2011)	Artışta İlin Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)	Kadın İstihdamındaki Fark (Kasım - Ekim 2011) *
İstanbul	938.300	931.453	838.690	99.610	28,7	38,4	11,9	5.924
İzmir	209.275	208.442	184.551	24.724	29,1	9,5	13,4	3.027
Ankara	243.926	242.952	223.426	20.500	26,1	7,9	9,2	1.276
Bursa	141.904	142.190	125.993	15.911	26,8	6,1	12,6	1.417
Antalya	101.627	113.726	87.681	13.946	26,7	5,4	15,9	1.364
Kocaeli	74.642	74.205	67.518	7.124	20,6	2,7	10,6	602
Tekirdağ	54.264	53.786	47.576	6.688	27,4	2,6	14,1	619
Adana	50.245	49.685	44.239	6.006	20,8	2,3	13,6	349
Manisa	41.361	41.748	35.761	5.600	23,2	2,2	15,7	474
Mersin	38.635	38.497	33.609	5.026	21,1	1,9	15,0	496
Eskişehir	34.231	34.052	29.494	4.737	24,3	1,8	16,1	439
Balıkesir	30.341	31.633	25.916	4.425	23,3	1,7	17,1	191
Konya	32.112	31.246	27.787	4.325	14,1	1,7	15,6	603
Denizli	46.292	45.620	42.311	3.981	29,8	1,5	9,4	514
Muğla	31.201	36.041	27.758	3.443	23,1	1,3	12,4	287
Türkiye Toplam	2.656.022	2.654.957	2.396.665	259.357			10,8	20.195

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

Toplam istihdamda kadın oranının yüksekliği açısından Denizli'nin yüzde 29,8'lik payına yaklaşan İzmir'de kadın istihdamının son 3 yılda düzenli bir artış gösterdiği dikkat çekmektedir. İzmir'de, Kasım 2009'da 166 bine yaklaşan kadın ücretli sayısının Kasım 2010'da 184 bin 550'yi bularak yüzde 11,3 arttığı saptanmıştır. Son 12 ayda ise artış yüzde 13,4'e çıkarak Kasım 2011'de 209 bini geçmiştir.

Şekil 11. Aylara Göre İzmir'de Sigortalı Ücretli Kadın Çalışan Sayısı (Ekim 2008=100 olarak endekslenmiştir)

Kaynak: Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK), TEPAV

İşsizlik Maaşı 25 Bin Kişiye...

Kasım 2011 itibarıyla resmi işsiz sayısı 2 milyon 5 yüz bine yaklaşırken İŞKUR'dan işsizlik ödeneği almaya hak kazananların sayısı 25 bin 25 olarak açıklandı. Kasım 2010-2011'e, 12 ayda işsizlik ödeneği alanların sayısı yüzde 10,1 artmıştır.

İşsizlik ödeneği alanların yüzde 27'sini oluşturan 6 bin 747 kişi İstanbul'da yaşamaktadır. İşsizlik ödeneği alanlar Antalya'da çoğalmış ve 3 bin 274'e çıkmıştır. Bu, geçen yıla göre yüzde 18 oranında artış anlamına gelmektedir. İzmir'de ise işsizlik ödeneği alanların sayısı bin 705 kişi (yüzde 6,8) olarak belirtilmiştir.

Deprem felaketi yaşanan Van'da işsizlik ödeneğine hak kazananların sayısı, bir ayda 123'ten 195 kişiye çıkmıştır.

Bursa ve Muğla da işsizlik ödeneği alanların fazla olduğu diğer iller arasında yer almaktadır.

Tablo 11. İşsizlik Ödeneği Alan Kişi Sayısı En Fazla Artan İller (Kasım, 2011 – 2010, ilk 15 il)

İller	Kasım 2011	Ekim 2011	Kasım 2010	Fark (Kasım 2011 - 2010)	İlin İşsizlik Ödeneği Alan Kişiler İçerisindeki Payı (%) (Kasım 2011)	Değişim (%) (Kasım 2011 - 2010)
İstanbul	6.747	7.702	6.190	557	27,0	9,0
Antalya	3.274	946	2.773	501	13,1	18,1
İzmir	1.705	1.807	1.528	177	6,8	11,6
Van	195	123	45	150	0,8	333,3
Bursa	1.204	1.227	1.126	78	4,8	6,9
Giresun	132	106	61	71	0,5	116,4
Rize	112	89	41	71	0,4	173,2
Muğla	1.273	402	1.205	68	5,1	5,6
Sivas	183	80	116	67	0,7	57,8
Afyonkarahisar	136	117	76	60	0,5	78,9
Diyarbakır	175	183	123	52	0,7	42,3
Çorum	106	88	55	51	0,4	92,7
Kayseri	312	368	263	49	1,2	18,6
Konya	269	265	221	48	1,1	21,7
Samsun	215	246	167	48	0,9	28,7
Türkiye Toplam	25.025	23.359	22.732	2.293		10,1

Kaynak: Türkiye İş Kurumu (İŞKUR), TEPAV